Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2025. gada 8. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvēruma politika – Direktīva 2013/32/ES – 4. panta 1. punkts un 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts – Starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūras – Atbildīgās iestādes veikta sešu mēnešu izskatīšanas termiņa pagarināšana – Liels skaits vienlaikus iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu – Jēdziens – Citu apstākļu ņemšana vērā

Lietā C-662/23 [*Zimir*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) iesniegusi ar 2023. gada 8. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 9. novembrī, tiesvedībā

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

pret

X,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*], J. Regans [*E. Regan*], J. Pasers [*J. Passer*] (referents) un B. Smulderss [*B. Smulders*],

ģenerāladvokāte: L. Medina,

sekretāre: A. Lamote [*A. Lamote*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2024. gada 23. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– X vārdā – *M. F. Wijngaarden*, *advocaat*, un S. Rafi, eksperte,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *A. Hanje*, pārstāves,

– Čehijas valdības vārdā – *A. Edelmannová*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

– Francijas valdības vārdā – *R. Bénard*, *B. Dourthe*, *O. Duprat-Mazaré* un *B. Fodda*, pārstāvji,

– Ungārijas valdības vārdā – *Zs. Biró-Tóth* un *M. Z. Fehér*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Azema*, *A. Baeckelmans*, *F. Blanc* un *S. Van den Bogaert*, pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2024. gada 12. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktu, lasot to kopā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande) un trešās valsts valstspiederīgo X par to, ka valsts sekretārs tiesību aktos noteiktajā sešu mēnešu termiņā nepieņēma lēmumu par pieteikumu piešķirt patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2013/32 3. un 18. apsvērumā noteikts:

“(3) Eiropadome īpašā sanāksmē Tamperē 1999. gada 15. un 16. oktobrī vienojās strādāt, lai radītu kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļa statusu [(*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954))], kas grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu (“Ženēvas konvencija”), pilnīga un visietveroša piemērošana, tādējādi saglabājot neizraidīšanas principu un nodrošinot, ka nevienu personu nenodod atpakaļ vajāšanai.

[..]

(18) Tas ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.”

4 Šīs direktīvas 1. panta “Mērķis” redakcija ir šāda:

“Šīs direktīvas mērķis ir noteikt kopējas procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā

starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.)]."

5 Minētās direktīvas 4. panta "Atbildīgās iestādes" 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis visās procedūrās norāda atbildīgo iestādi, kas būs atbildīga par pieteikumu atbilstīgu izvērtēšanu saskaņā ar šo direktīvu. Dalībvalstis nodrošina, ka šādai iestādei tiek piešķirti atbilstoši līdzekļi, tostarp pietiekami kompetenti darbinieki, lai pildītu tās uzdevumus saskaņā ar šo direktīvu."

6 Šīs direktīvas 31. pantā "Izskatīšanas procedūra" paredzēts:

"1. Dalībvalstis apstrādā starptautiskās aizsardzības pieteikumus izskatīšanas procedūrā saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas izklāstītas II nodaļā.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka izskatīšanas procedūra tiek pabeigta, cik ātri vien iespējams, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izvērtēšanu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka izskatīšanas procedūra tiek pabeigta sešos mēnešos pēc pieteikuma iesniegšanas.

Ja uz pieteikumu attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.),] izklāstītā procedūra, sešu mēnešu termiņš sākas no brīža, kad par tā izvērtēšanu atbildīgā dalībvalsts ir noteikta saskaņā ar minēto regulu, pieteikuma iesniedzējs atrodas minētās dalībvalsts teritorijā un kompetentā iestāde par viņu ir uzņēmusies atbildību.

Dalībvalstis var pagarināt šajā punktā noteikto sešu mēnešu termiņu vēl uz laikposmu, kas nepārsniedz deviņus mēnešus, ja:

[..]

b) uz starptautisko aizsardzību vienlaikus pretendē liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas praksē ļoti lielā mērā apgrūtina procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā;

[..].

Izņēmuma kārtā dalībvalstis pienācīgi pamatotos apstākļos var pārsniegt šajā punktā noteiktos termiņus par ilgākais trim mēnešiem, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu starptautiskās aizsardzības pieteikuma atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

[..]

5. Jebkurā gadījumā dalībvalstis pabeidz izskatīšanas procedūru ilgākais divdesmit vienā mēnesī no pieteikuma iesniegšanas.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja lēmumu nevar pieņemt sešos mēnešos, attiecīgais pieteikuma iesniedzējs tiek:

a) informēts par aizkavēšanos; un

b) pēc viņa pieprasījuma saņem informāciju par kavējuma iemesliem un laikposmu, kurā gaidāms lēmums par viņa pieteikumu.

[..]"

Nīderlandes tiesības

7 2000. gada 23. novembra *Vreemdelingenwet 2000* (2000. gada Ārvalstnieku likums; *Stb*. 2000, Nr. 495) 42. pantā noteikts:

"1. Lēmumu par 28. pantā minētās pagaidu uzturēšanās atļaujas vai 33. pantā minētās beztermiņa uzturēšanās atļaujas pieteikumu pieņem sešu mēnešu laikā pēc pieteikuma saņemšanas.

[..]

4. Šī panta 1. punktā minēto laikposmu var pagarināt par laikposmu, kas nepārsniedz deviņus mēnešus, ja:

[..]

b. pieteikumu vienlaikus iesniedzis liels skaits ārvalstnieku un tas praksē ļoti lielā mērā apgrūtina procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā; vai

[..]."

8 2022. gada 21. septembrī tieslietu un drošības valsts sekretārs, pamatojoties uz 2000. gada Ārvalstnieku likuma 42. panta 4. punkta b) apakšpunktu, ar kuru Nīderlandes tiesībās transponēts Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts, pieņēma *Besluit houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000* (Lēmums, ar ko groza 2000. gada Cirkulāru par ārvalstniekiem; turpmāk tekstā – "*WBV* 2022/22"), kas stājās spēkā 2022. gada 27. septembrī. Ar *WBV* 2022/22 tieslietu un drošības valsts sekretārs sešu mēnešu termiņu, kas noteikts pieteikumu par patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļaujas piešķiršanu izskatīšanai, pagarināja par deviņiem mēnešiem. Šis lēmums ir piemērojams visiem pieteikumiem, kuri iesniegti pirms 2023. gada 1. janvāra un kuru izskatīšanas termiņš 2022. gada 27. septembrī vēl nebija beidzies.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

9 Turcijas valstspiederīgais X 2022. gada 10. aprīlī Nīderlandē iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

10 2022. gada 21. septembrī tieslietu un drošības valsts sekretārs pieņēma *WBV* 2022/22, par deviņiem mēnešiem pagarinot tiesību aktos noteikto sešu mēnešu termiņu pieteikumu par patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauju piešķiršanu izskatīšanai.

11 2022. gada 13. oktobrī X tieslietu un drošības valsts sekretāram iesniedza paziņojumu par saistību neizpildi, jo tas sešu mēnešu laikā nebija pieņēmis lēmumu.

12 Tā kā divu nedēļu laikā pēc šī paziņojuma saņemšanas nesekoja nekāda tieslietu un drošības valsts sekretāra rīcība, X cēla prasību *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa, Nīderlande).

13 Ar 2023. gada 6. janvāra spriedumu šī tiesa X prasību atzina par pamatotu un nolēma, ka tieslietu un drošības valsts sekretārs, pamatojoties uz *WBV* 2022/22, termiņu, kas noteikts pieteikumu par patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauju piešķiršanu izskatīšanai, nav pagarinājis likumīgi. Šajā spriedumā minētā tiesa arī uzdeva valsts sekretāram astoņu nedēļu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas veikt pirmo uzklausīšanu un pieņemt lēmumu par X pieteikumu astoņu nedēļu laikā pēc šīs sākotnējās uzklausīšanas; neizpildes gadījumā tiktu piemērota 100 EUR kavējuma nauda par katru nokavējuma dienu.

14 Tieslietu un drošības valsts sekretārs par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande), kas ir iesniedzējtiesa.

15 Apelācijas sūdzības pamatošanai valsts sekretārs apgalvoja, ka 2000. gada Ārvalstnieku likuma 42. panta 4. punkta b) apakšpunkta un Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā nav nepieciešams, lai valsts iestāde būtu saskārusies ar strauju vienlaikus iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieaugumu vai "maksimumu". Šī iestāde varot pagarināt šo pieteikumu izskatīšanas termiņu arī tad, ja to skaits pieaug pakāpeniski un tas notiek apvienojumā ar citiem apstākļiem un ja šāds pagarinājums būtu nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstīgu un pilnīgu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izvērtēšanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32 31. panta 2. punkta prasībām. Tieslietu un drošības valsts sekretārs turklāt norādīja, ka, apsverot iespēju pagarināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas termiņu, viņš var ņemt vērā to lietu skaitu, kuras vēl nav izskatītas, jo tas ierobežo viņa kapacitāti izskatīt šos pieteikumus un ietekmē to, ka praksē ļoti lielā mērā ir apgrūtināta procedūras rūpīga pabeigšana sešu mēnešu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas.

16 2023. gada 14. aprīlī tieslietu un drošības valsts sekretārs izsniedza X patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauju un samaksāja viņam atbilstīgo kavējuma naudu.

17 Iesniedzējtiesas skatījumā tieslietu un drošības valsts sekretārs tomēr saglabā interesi uzturēt apelācijas sūdzību, jo ar to tiek apstrīdēts 2023. gada 6. janvāra spriedums, kurā *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa) nosprieda, ka valsts sekretārs, pamatojoties uz *WBV* 2022/22, termiņu, kas noteikts šajā tiesību aktā minēto pieteikumu par patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauju piešķiršanu izskatīšanai, nav pagarinājis likumīgi.

18 Minētā tiesa norāda, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktā ietvertais vārds "vienlaikus", interpretējot to plaši, nozīmē "īsā laikposmā", jo starptautiskās aizsardzības pieteikumi faktiski reti kad tiek iesniegti burtiski vienā un tajā pašā laikā. Tomēr šīs tiesas skatījumā laikposmam, kurā ir šo pieteikumu skaita pieaugums, kas var būt šo pieteikumu maksimums, ir jānosaka laika ierobežojums. Turklāt, ņemot vērā, ka šis pieaugums nav tūlītēji jūtams, *Raad van State* (Valsts padome) norāda, ka šo tiesību normu jēgpilni var īstenot tikai pēc tam, kad ir pagājis zināms laiks.

19 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīva 2013/32, interpretējot to plašāk, ļauj pagarināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas termiņu, ja pieteikumu skaits ir pieaudzis tikai pakāpeniski, jo tieslietu un drošības valsts sekretāram šādā gadījumā esot pietiekami daudz laika

un iespēju palielināt pieteikumu izskatīšanas kapacitāti. Šādu interpretāciju varētu atzīt par pareizu, jo tā atbilst Direktīvas 2013/32 mērķim, proti, ka atbildīgajai iestādei lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem jāpieņem, cik ātri vien iespējams, taču vienlaikus rūpīgi.

20 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta interpretācijā nozīme ir arī šīs direktīvas 31. panta 2. punktam, jo tajā paredzēts, ka izskatīšanas procedūra jāpabeidz, cik ātri vien iespējams, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izvērtēšanu. Attiecīgi abu šo prasību savstarpējā saistība esot svarīga, taču ir neskaidra.

21 Minētā tiesa turklāt apgalvo, ka neskaidrs ir arī formulējums "liels skaits", kas saistīts ar tiem trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kuri iesnieguši starptautiskās aizsardzības pieteikumus. Tā vaicā, vai šis skaits ir nosakāms absolūtā izteiksmē vai arī var ņemt vērā skaitliskos datus par šo pieteikumu plūsmu konkrētā dalībvalstī.

22 Šī tiesa arī vēlas noskaidrot, vai grūtības praksē pabeigt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktā noteiktajā sešu mēnešu termiņā var rasties arī citu apstākļu dēļ, kas nav saistīti ar lielu skaitu vienlaikus iesniegtu pieteikumu.

23 Šādos apstākļos *Raad van State* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai atbildīgā iestāde var izmantot savas tiesības pagarināt sešu mēnešu lēmuma pieņemšanas termiņu, ja ir liels skaits starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas iesniegti vienlaikus [Direktīvas 2013/32] 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta izpratnē, un ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu lielais skaits pieaug pakāpeniski noteiktā laikposmā un tas praksē ļoti lielā mērā apgrūtina procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā? Kā šajā saistībā jāinterpretē vārds "vienlaikus"?

b) Pēc kādiem kritērijiem jānovērtē, vai ir "liels skaits" starptautiskās aizsardzības pieteikumu [Direktīvas 2013/32] 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta izpratnē?

2) Vai ir noteikts laika ierobežojums attiecībā uz laikposmu, kurā jānotiek starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieaugumam, lai tiem vēl varētu būt piemērojams [Direktīvas 2013/32] 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts? Ja atbilde ir jā, cik ilgs var būt šis laikposms?

3) Vai novērtējot, vai praksē ir ļoti lielā mērā apgrūtināta procedūras pabeigšana sešu mēnešu termiņā saskaņā ar [Direktīvas 2013/32] 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktu, lasot to šīs direktīvas 4. panta 1. punkta gaismā, var ņemt vērā apstākļus, kuru pamatā nav starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieaugums, piemēram, to, ka atbildīgā iestāde saskaras ar to pieteikumu iekavētu izskatīšanu, kas bija jau pirms starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieauguma, vai ar personāla trūkumu?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

24 Rakstveida apsvērumos Francijas valdība ir paudusi šaubas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, būtībā apgalvojot, ka strīds pamatlietā ir zaudējis priekšmetu, jo X jau ir piešķirta patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauja.

25 Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ar LESD 267. pantu izveidotā procedūra ir Tiesas un valstu tiesu sadarbības instruments, ar ko Tiesa sniedz valstu tiesām norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu tajās izskatāmās lietas. Prejudiciālā nolēmuma procedūras pamatā ir nevis konsultatīvu viedokļu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan vajadzība efektīvi atrisināt strīdu. Kā izriet no paša LESD 267. panta formulējuma, lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam jābūt "vajadzīgam", lai iesniedzējtiesa varētu "sniegt spriedumu" lietā, kuru tā izskata (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 44. un 45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

26 Tiesa vairākkārt ir atgādinājusi, ka gan no LESD 267. panta formulējuma, gan tā sistēmas izriet, ka prejudiciālā nolēmuma procedūras priekšnoteikums tostarp ir strīda faktiskā izskatīšana valsts tiesās, kā ietvaros tām ir jāpieņem nolēmums, kurā var tikt ņemts vērā prejudiciālais spriedums (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

27 Tātad Tiesa pēc savas iniciatīvas var pārbaudīt, vai pamatlietā pastāv neatrisināts strīds (spriedums, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 24. punkts).

28 Šajā ziņā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka 2023. gada 6. janvāra spriedums – ar kuru *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa) X prasību atzina par pamatotu un uzdeva tieslietu un drošības valsts sekretāram veikt uzklausīšanu un pieņemt lēmumu par X pieteikumu valsts sekretāra noteiktajos termiņos – apelācijas kārtībā ir pārsūdzēts iesniedzējtiesā. No lietas materiāliem arī redzams, ka valsts sekretāra 2023. gada 14. aprīlī X izsniegtā patvēruma meklētāja pagaidu uzturēšanās atļauja neizbeidza šo strīdu, kurš lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas dienā vēl tika izskatīts, un ka iesniedzējtiesas skatījumā valsts sekretārs saglabā interesi uzturēt apelācijas sūdzību, jo attiecībā uz viņu pasludinātajā spriedumā ir atzīts, ka viņš termiņu lēmuma par patvērumu pieņemšanai nav pagarinājis likumīgi.

29 Tādēļ jākonstatē, ka pamatlieta vēl joprojām tiek izskatīta iesniedzējtiesā un tai ir jālemj par minētā termiņa pagarinājuma likumību, un attiecīgi Tiesas atbilde uz uzdotajiem jautājumiem ir vajadzīga, lai izspriestu šo lietu.

30 Šādos apstākļos lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

31 Ar pirmo un otro jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgā iestāde šajā tiesību normā noteikto sešu mēnešu termiņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai var pagarināt par deviņiem mēnešiem, ja šo pieteikumu skaits ir pieaudzis pakāpeniski ilgākā laikposmā, vai arī šīs tiesību normas piemērošanas nolūkā laikposms, kurā jābūt šim skaita pieaugumam, ir ierobežots laikā.

32 Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktā paredzēts, ka dalībvalstis var pagarināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai noteikto sešu mēnešu termiņu, ja, ņemot vērā to, ka uz starptautisko aizsardzību vienlaikus pretendē liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, praksē ļoti lielā mērā ir apgrūtināta procedūras pabeigšana šajā termiņā.

33 Dalībvalstu iespēja atbilstoši šai tiesību normai pagarināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai noteikto sešu mēnešu termiņu attiecīgi ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti trīs savstarpēji cieši saistīti un kumulatīvi nosacījumi, proti, pirmkārt, šādas aizsardzības pieteikumi ir iesniegti "vienlaikus", otrkārt, šos pieteikumus iesniedzis "liels skaits" trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku un, treškārt, tāpēc "dalībvalsts iestādēm praksē ļoti lielā mērā ir apgrūtināta procedūras pabeigšana sešu mēnešu termiņā". Šie savstarpēji saistītie nosacījumi ir interpretējami kopā.

34 Pirmām kārtām, attiecībā uz nosacījumu par to, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumiem jābūt iesniegtiem vienlaikus, jānorāda, ka vārda "vienlaikus" nozīme un tvērums nevienā no Direktīvas 2013/32 normām nav definēts. Tādējādi šis vārds jāinterpretē saskaņā ar tā ierasto nozīmi ikdienas valodā, vienlaikus ņemot vērā kontekstu, kādā tas tiek lietots, un to ietverošā tiesiskā regulējuma mērķus (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2023. gada 6. jūlijs, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Sevišķi smags noziegums), C-402/22, EU:C:2023:543, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Atbilstoši šī vārda ierastajai nozīmei ikdienas valodā tas ir sinonīms formulējumam "reizē", un tas principā nozīmē, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktā minētajam lielajam skaitam starptautiskās aizsardzības pieteikumu jābūt iesniegtiem vienā un tajā pašā laikā.

36 Tomēr, kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 45. punktā, tā kā starptautiskās aizsardzības pieteikumi praksē reti kad tiek iesniegti tieši vienā un tajā pašā laikā un lai šai tiesību normai neliegtu lietderīgo iedarbību, vārds "vienlaikus" jāsaprot kā "īsā laikposmā", un tas drīzāk nozīmē, ka šī tiesību norma neaptver pieteikumu skaita pakāpenisku pieaugumu ilgstošā laikposmā.

37 Otrām kārtām, par nosacījumu, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumi jāiesniedz "lielam" skaitam trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, jākonstatē, ka atbilstoši tā ierastajai nozīmei ikdienas valodā vārds "liels" norāda uz "augstu" starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju skaitu.

38 Tā kā Direktīvā 2013/32 nav ietverti kritēriji, kas vismaz relatīvi ļautu novērtēt šo skaitu skaitliskā izteiksmē, kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 46. un 48. punktā, tas, vai ir "liels skaits" šādu pieteikumu iesniedzēju, jāizvērtē, ņemot vērā ierasto un paredzamo starptautiskās aizsardzības pieteikumu plūsmu attiecīgajā dalībvalstī, pamatojoties uz pašreizējām un vēsturiskajām statistikas datu tendencēm. Tādēļ, lai varētu runāt par "lielu skaitu" "vienlaikus" iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta izpratnē, atbildīgajai iestādei, pamatojoties uz salīdzinošu skaitlisko datu analīzi, jākonstatē, ka šādu pieteikumu skaits īsā laikposmā ir ievērojami pieaudzis salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci attiecīgajā dalībvalstī.

39 Trešām kārtām, saistībā ar nosacījumu par grūtībām praksē sešu mēnešu termiņā pabeigt izskatīt lielu skaitu vienlaikus iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu – šādu grūtību esamība jāizvērtē, citstarp ņemot vērā Direktīvas 2013/32 4. panta 1. punktā dalībvalstīm paredzētos pienākumus.

40 Šajā ziņā jāatgādina – minētajā tiesību normā noteikts, ka dalībvalstīm, pirmkārt, visās procedūrās jānorāda atbildīgā iestāde, kas būs atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu atbilstīgu izvērtēšanu saskaņā ar šo direktīvu, un, otrkārt, jānodrošina, ka šādai iestādei tiek piešķirti atbilstoši līdzekļi, tostarp pietiekams skaits kompetentu darbinieku, lai pildītu tās uzdevumus saskaņā ar šo direktīvu.

41 Tā kā atbildīgajai iestādei jābūt nepieciešamajiem līdzekļiem, lai sešu mēnešu termiņā varētu apstrādāt ierasto un paredzamo starptautiskās aizsardzības pieteikumu plūsmu, minētā iestāde ar kapacitātes problēmu atbilstīgi un pilnīgi izskatīt šos pieteikumus minētajā termiņā var saskarties tikai tad, ja šādu pieteikumu skaits ir ievērojami pieaudzis īsā laikposmā salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci šajā dalībvalstī.

42 Savukārt, ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits ir pieaudzis pakāpeniski ilgākā laikposmā, attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar Direktīvas 2013/32 4. panta 1. punktu jāveic pasākumi, lai pielāgotu spēju izskatīt šos pieteikumus. Tādējādi Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta interpretācijas nolūkā vērā ņemamā laikposma ilgums nedrīkst pārsniegt laiku, kas dalībvalstij vajadzīgs, lai palielinātu atbildīgās iestādes rīcībā esošos resursus un lai tai atkal būtu pietiekama kapacitāte izskatīt šos pieteikumus saskaņā ar šo direktīvu.

43 Ceturtām kārtām, no Direktīvas 2013/32 3. un 18. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kurā lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

44 Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punktā paredzētā sešu mēnešu termiņa pagarināšanas iespēja, nenoliedzami, tika ieviesta, lai risinātu īpašas situācijas, kurās ir pamatots ilgāks izskatīšanas termiņš, lai varētu nodrošināt to atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

45 Kā izriet no šī sprieduma 41. un 42. punkta, tikai tad, ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits ir ievērojami pieaudzis īsā laikposmā, atbildīgā iestāde var saskarties ar kapacitātes problēmu izskatīt šos pieteikumus sešu mēnešu termiņā, un tas pamato šī termiņa pagarināšanu saskaņā ar Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktu.

46 Tāpēc tāda Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta interpretācija – atbilstoši kurai dalībvalsts starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai noteikto sešu mēnešu termiņu var pagarināt tad, ja šo pieteikumu skaits ir pieaudzis pakāpeniski ilgākā laikposmā, – apdraudētu šīs direktīvas mērķi.

47 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts ir piemērojams gadījumā, ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits ir ievērojami pieaudzis īsā laikposmā salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci attiecīgajā dalībvalstī, un attiecīgi tas neaptver gadījumus, kad šādu pieteikumu skaits ir pieaudzis pakāpeniski ilgākā laikposmā.

48 Tādējādi laikposms, kurā jābūt starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieaugumam, lai uz to attiektos Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta piemērošanas joma, ir ierobežots laikā un tā ilgums nedrīkst pārsniegt laiku, kas dalībvalstij vajadzīgs, lai palielinātu atbildīgās iestādes rīcībā esošos resursus un lai tai atkal būtu pietiekama kapacitāte izskatīt saņemtos starptautiskās aizsardzības pieteikumus šajā tiesību normā noteiktajā sešu mēnešu termiņā atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētajiem pienākumiem. Vajadzīgais laiks jāizvērtē, ņemot vērā laiku, kas nepieciešams, lai pieņemtu darbā un apmācītu kompetentus darbiniekus, kuri atbilstīgi un pilnīgi izskatītu saņemtos starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

49 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgā iestāde šajā tiesību normā noteikto sešu mēnešu termiņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai var pagarināt par deviņiem mēnešiem, ja šo pieteikumu skaits ir ievērojami pieaudzis īsā laikposmā salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci attiecīgajā dalībvalstī, un tas izslēdz situāciju, kurai raksturīgs pakāpenisks pieteikumu skaita pieaugums ilgā laikposmā.

Par trešo jautājumu

50 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts, lasot to kopā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka grūtības praksē pabeigt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru sešu mēnešu termiņā var rasties arī citu apstākļu dēļ, kas nav saistīti ar lielu skaitu vienlaikus iesniegtu pieteikumu, piemēram, tāpēc, ka iepriekš ir bijis nozīmīgs neizskatīto pieteikumu skaits vai ka atbildīgajai iestādei nav pietiekami daudz darbinieku.

51 No Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkta formulējuma izriet, ka grūtībām praksē ievērot starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai noteikto sešu mēnešu termiņu, kas saskaņā ar šo tiesību normu ir pamats šī termiņa pagarināšanai, jābūt saistītām ar lielu skaitu tādu trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kuri vienlaikus ir pieprasījuši starptautisko aizsardzību.

52 Ja kā pamats šajā tiesību normā paredzētā izskatīšanas termiņa pagarināšanai tiktu pieļauti citi, ar lielu skaitu vienlaikus iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu nesaistīti apstākļi, būtu apdraudēti šī sprieduma 40. punktā izklāstītie pienākumi, kas dalībvalstīm jāievēro saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu.

53 Tā kā atbilstoši šai tiesību normai attiecīgajai dalībvalstij jānodrošina, lai atbildīgā iestāde varētu pielāgoties starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita svārstībām tad, ja šādu pieteikumu skaits atbilst parastajai un paredzamajai tendencei, ir uzskatāms, ka šī dalībvalsts ir iedalījusi resursus, lai nodrošinātu šai iestādei pienācīgu apstrādes kapacitāti. Savukārt, ja ir radušies neparedzēti apstākļi, piemēram, straujš šādu vienlaikus iesniegtu pieteikumu skaita pieaugums, nevar sagaidīt, ka dalībvalsts izpildīs pienākumus noteiktajā sešu mēnešu termiņā, jo sākotnēji iedalītie resursi var nebūt pietiekami un šī dalībvalsts var nebūt spējīga nekavējoties pielāgoties papildu vajadzībām, it īpaši darbinieku ziņā, ko prasa šis pieaugums.

54 Proti, lai gan dalībvalstīm starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita pieauguma gadījumā ir jānodrošina atbildīgās iestādes cilvēkresursu stiprināšana, nevar sagaidīt, ka tās nekavējoties spēs pielāgoties papildu vajadzībām darbinieku ziņā, ko izraisījis ievērojams šādu pieteikumu skaita

pieaugums īsā laikposmā salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci attiecīgajā dalībvalstī. Tādējādi dalībvalstīm jābūt laikam, kas vajadzīgs, lai palielinātu atbildīgās iestādes rīcībā esošos resursus un lai tām atkal būtu pietiekama kapacitāte izskatīt šos pieteikumus saskaņā ar šo direktīvu. Tādēļ Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktā ir paredzēta iespēja pagarināt minēto pieteikumu izskatīšanas termiņu vēl par laikposmu, kas nepārsniedz deviņus mēnešus.

55 No tā izriet, ka to starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits, kuri vēl nav izskatīti brīdī, kad radies ievērojams šo vienlaikus iesniegto pieteikumu skaita pieaugums, pats par sevi nevar būt apstāklis, kas pamato pagarinājumu saskaņā ar Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunktu. Ja šādu pieteikumu skaits ilgstošā laikposmā saglabājas nemainīgi liels, dalībvalstij ir jāiedala atbildīgajai iestādei pienācīgi resursi, lai nodrošinātu, ka tai ir pietiekama apstrādes kapacitāte saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu.

56 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts, lasot to kopā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka grūtības praksē pabeigt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru sešu mēnešu termiņā nevar rasties citu apstākļu dēļ, kas nav saistīti ar lielu skaitu vienlaikus iesniegtu pieteikumu, piemēram, tāpēc, ka iepriekš ir bijis nozīmīgs neizskatīto pieteikumu skaits vai ka atbildīgajai iestādei nav pietiekami daudz darbinieku.

Par tiesāšanās izdevumiem

57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

atbildīgā iestāde šajā tiesību normā noteikto sešu mēnešu termiņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai var pagarināt par deviņiem mēnešiem, ja šo pieteikumu skaits ir ievērojami pieaudzis īsā laikposmā salīdzinājumā ar parasto un paredzamo tendenci attiecīgajā dalībvalstī, un tas izslēdz situāciju, kurai raksturīgs pakāpenisks pieteikumu skaita pieaugums ilgā laikposmā.

2) Direktīvas 2013/32 31. panta 3. punkta trešās daļas b) apakšpunkts, lasot to kopā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu,

jāinterpretē tādējādi, ka

grūtības praksē pabeigt starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru sešu mēnešu termiņā nevar rasties citu apstākļu dēļ, kas nav saistīti ar lielu skaitu

vienlaikus iesniegtu pieteikumu, piemēram, tāpēc, ka iepriekš ir bijis nozīmīgs neizskatīto pieteikumu skaits vai ka atbildīgajai iestādei nav pietiekami daudz darbinieku.

[Paraksti]